

Mededeelingen.

DE DENNENSCHERDERPLAAG IN NEDERLAND.

Er heerscht op het oogenblik in ons land een ernstige plaag van de „dennenscherder”, een klein kevertje, dat in het najaar door zijn vreterij de jonge loten van de dennenboomen doet afvallen. De schade door dit insect aangericht is reeds zeer groot en zij zal dit jaar nog ernstiger vormen aannemen wanneer de bestrijding niet energiek ter hand wordt genomen.

De larven van deze kevers ontwikkelen zich in de schors van geveld dennenstammen (66k wel in nog staande, maar door één of andere oorzaak sterk kwijnende boomen) en men kan hen gemakkelijk vernietigen door deze stammen te ontschorsen. Dit moet echter vóór half Mei gebeuren, daar zij zich anders tot volwassen kevers hebben ontwikkeld, die de stammen weer verlaten. Op grond hiervan is in de Boschwet 1922 bepaald, dat vóór 15 Mei al het liggend dennenhout óf ontschorst, óf naar de plaatsen van gebruik afgevoerd moet zijn.

De huidige plaag is ontstaan doordat de bezetters zich bij hun vellingen in de bosschen niet aan deze bepalingen hebben gestoord en doordat de boschbezitters meestal niet in staat waren haar na te leven.

Deze tijden zijn echter voorbij, en thans doen wij een beroep op alle boschbezitters en beheerders van bosschen om de hierboven genoemde bepaling *uiterst nauwgezet* uit te voeren. Men beperke zich daarbij niet tot het liggend hout, maar late alle staande maar sterk kwijnende of stervende boomen vellen en ontschorsen (het vellen echter niet dan na aanvraag van een kapvergunning bij het Staatsboschbeheer). Wanneer alle betrokkenen krachtdadig medewerken bestaat er een goede kans dat de plaag nog dit jaar wordt beteugeld.

ONZE BOEKERIJ NA DE BEVRIJDING.

Van 15 tot 25 April j.l. is op de bibliotheek van het Ministerie van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening een tentoonstelling gehouden van de buitenlandsche landbouw literatuur, welke ons land na de bevrijding heeft ontvangen.

Bij de opening van deze zeer bezienswaardige tentoonstelling door Ir. C. Staf, heeft Ir. D. J. Maltha een toelichting op het tentoongestelde materiaal gegeven. Daarna sprak Dr. W. H. Riddell over „Trends of American Agriculture”.

Hoewel de tentoonstelling reeds is gesloten, meenen wij toch nog de aandacht van onze lezers hierop te moeten vestigen, aangezien immers de bibliotheek geopend blijft. Wij laten hieronder volgen een overzicht van den heer Maltha over de buitenlandsche landbouw literatuur.

Voor al uit de Engelsche landbouwliteratuur spreken groote veranderingen, zoowel op het technische als op het organisatorische terrein van den landbouw. Vóór den oorlog was de Engelsche landbouw sterk achteruit gegaan. Veel landbouwgrond was verwaarloosd en was geworden tot natuurlijk weiland, waarop op extensieve wijze vetweiderij en schapenhouderij werden bedreven. Toch stond de landbouwwetenschap in Engeland niet op een laag peil. Toen in de oorlogsjaren de nood daartoe drong, was de wetenschappelijke voorbereiding voor het doorvoeren van noodzakelijke wijzigingen daardoor gereed.

Het opvallendste is de invoering van het systeem van Leyfarming, een systeem, waarop het natuurlijke grasland wordt gescheurd, enkele jaren als bouwland wordt gebruikt en daarna voor korteren of langeren tijd in weide wordt gelegd. Ter vergrooting van de eigen voedselvoorziening is bovendien een groot gedeelte van de vetweiderij vervangen door de melkveehouderij. De consumptiemelkproductie is belangrijk opgevoerd.

Ook de akkerbouw en tuinbouwproductie is sterk verhoogd, waarbij vooral de na-

druk wordt gelegd op organische en compostbemesting. Volgens officiële gegevens is de totale opbrengst van den Engelschen landbouw in hoeveelheid gestegen met 30% in voedingswaarde met 70%.

Vele vlot geschreven boekjes hebben als tendens de belangstelling voor den landbouw te wekken en betere methoden ingang te doen vinden.

Voorts komt in de Engelsche landbouwliteratuur tot uiting het gebrek aan arbeidskrachten. Dit heeft geleid tot een ver doorgevoerde mechanisatie. Het aantal tractoren is sterk gestegen, maai-dorschmachines met bijbehorende graandroog-installaties zijn in gebruik genomen, melkmachines hebben op uitgebreide schaal het handmelken vervangen, bieten- en aardappelrooimachines worden veelvuldig gebruikt en ook in den tuinbouw is de mechanisatie verder gegaan.

Anderzijds heeft men het gebrek aan landarbeiders ondervangen door het inschakelen van andere arbeidskrachten: de Women's Land Army (gevormd door tienduizenden, meest stedelijke vrouwen en meisjes), krijgsgevangenen, schooljeugd en onderwijzend personeel.

De organisatie van den landbouw in Engeland is in den oorlog voor een groot deel in handen gekomen van de War Agricultural Executive Committees (W.A.E.C.'s), die verordenende bevoegdheid hebben.

Uit de Amerikaanse landbouwliteratuur valt in de eerste plaats te constateeren een intensivering van den landbouw en een uitbreiding van den veestapel. Voorts is de mechanisatie in de oorlogsjaren een eind verder voortgeschreden. Het tractortype is sterk gewijzigd, vooral de wieltrekker. Er zijn maïs- en katoenplukkers gekomen. De bietenrooiers hebben algemeen ingang gevonden. Het segmenteeren van suikerbietenzaad schijnt op groote schaal te worden toegepast. Het tezamen inzaaien van kunstmest en zaad is het stadium van de proefnemingen te boven en wordt veelvuldig toegepast.

In de tweede plaats is er de strijd tegen de erosie, waarover veel is gepubliceerd. Men tracht de erosie te bestrijden door figuurploegen, door den verbouw in strooken of het laten staan van den stoppel en door het reguleeren van waterlopen.

In de derde plaats komt vooral in de economische landbouwliteratuur tot uiting de interesse voor wereldvoedselvraagstukken en voor planning in den ruimsten zin van dit woord. De U.N.R.R.A. en de F.A.O. zijn exponenten van deze strooming.

Wat de andere Angelsaksische landen betreft, kan worden gezegd, dat in Canada en Nieuw-Zeeland ongeveer de zelfde tendenzen naar voren komen als in Amerika en Engeland.

Uit Denemarken is betrekkelijk weinig literatuur ontvangen. Wel schijnt men in Denemarken in de oorlogsjaren vrij veel gepubliceerd te hebben, doch deze publicaties zijn nog niet in ons bezit. Denemarken heeft veel minder geleden onder den oorlog dan ons land.

Uit Zwitserland en Zweden zijn zeer fraai uitgevoerde publicaties ontvangen. Uit Zweden o.a. monografie over de pomologie van Zweden met prachtige platen in kleurendruk. Zwitserland heeft in den oorlog eveneens zijn landbouw sterk verbeterd. Rationalisatie is op alle gebied doorgevoerd. Duidelijk en goed gestelde publicaties over technische onderwerpen zijn op groote schaal verspreid. Daarnaast zijn de bedrijfseconomische publicaties zeer lezenswaardig.

De boeken uit Frankrijk zien er weinig smaakvol uit. Kennelijk heeft men ook daar te kampen met papiergebrek. Er zijn enkele goede boekjes over virus en bacteriën en de physische scheikunde van den grond, doch in het algemeen is het peil, waarop de landbouwliteratuur staat, niet hoog.

Ook uit België werd weinig interessante literatuur ontvangen.

De eenige literatuur over Rusland is uit Engeland afkomstig. Toch moeten in Rusland interessante landbouwkundige problemen zijn aangesneden. Zoo heeft men uitgebreide onderzoekingen gedaan op het gebied van rubberleverende planten (o.a. Compositen). Op het gebied van de veredeling van akkerbouwgewassen en de aanpassing van deze gewassen aan extreme klimaatsomstandigheden (Siberië) is men gevorderd en ook de kunstmatige inseminatie schijnt in Rusland op uitgebreide schaal te worden toegepast.

Mededeelingen van de Nederlandsche Boschbouwvereniging

NIEUWE LEDEN.

Tot het lidmaatschap werden toegelaten:

Ir L. F. Abell, landbouwkundig ingenieur bij het Staatsboschbeheer, G 100, „De Terp”, Gorssel.

Dr K. Ebes, Wetenschappelijk ambtenaar voor de problemen van den grond, Róchussenstraat 263, Rotterdam.

Ir P. H. M. Tromp, houtvester, Bosscheweg 24, Vught.

J. G. Markvoort, boschbezitter, „Berkenhof”, Hummelo.

ADRESVERANDERINGEN.

C. F. Pabst van Wageningen naar Laren (N.H.), Steenberg 6.

Ir I. D. Sepers van Zeist naar Bergen op Zoom, Halsterscheweg D 40.

Mevrouw M. A. Voorbeytel Cannenburg, Baronesse van Pallandt, van Gorssel naar Hoog Keppel, „t Mulra”.

WIE WEET HET ADRES VAN:

G. J. Bramer, voorheen te De Bilt, Groenekanscheweg 107.

OVERLEDEN:

J. ten Oever, Lid Ned. Boschb. Ver.

PROGRAMMA VAN DE VOORJAARSEXCURSIE VAN DE NEDERLANDSCHE BOSCHBOUWVEREENIGING OP 23—25 MEI 1946 NAAR DRENTHE.

De samenkomst der deelnemers is bepaald op Donderdag 23 Mei in Hotel Rijnberg te Gieten, 's avonds tussen 7 en 8 uur. Er bestaat gelegenheid aldaar te dineeren vóór half acht. Zij die per trein reizen, dienen te komen met den trein, die om ongeveer 7 uur te Assen aankomt. Op het Stationsplein te Assen staan enkele bussen klaar, die via Gieten reizen en de reizigers vóór 8 uur bij het hotel afzetten. De deelnemers zullen ten deele in het hotel en ten deele bij particulieren worden ondergebracht. De ouderen zullen zooveel mogelijk in het hotel een kamer vinden. Voor de auto's is onderdak voor den nacht aanwezig.

's Avonds om 8 uur zullen de leiders der excursies, de beide houtvesters in Drenthe, een korte inleiding houden over hetgeen de volgende dagen wordt bezichtigd en welke vraagstukken nog zijn op te lossen. Aan de hand der kaarten zal de excursie nader worden toegelicht. Houtvester Jansen zal den aanleg en houtvester Blokhuis het onderhoud der jonge bosschen behandelen. Beide inleidingen zullen samen niet meer dan drie kwartier tijd vragen.

De excursie op Vrijdag 24 Mei zal om 8 uur van het Hotel Rijnberg vertrekken en gaan naar de op 2 km afstand gelegen boschwachterij „Gieten”. Aldaar wordt een wandeling gemaakt van plm. 5 km. Bezichtigd worden ongeveer 20 opstanden van de jaren 1924—1930. Daarna wordt gereden via de boschwachterij „Borger” en het dorp Borger naar de boschwachterij „Schoonlo”, alwaar een herkomstproefveld groeven wordt bezichtigd. Vervolgens gaat de tocht via een deel van de in de jaren 1934—1938 aangelegde boschwachterij „Grollo” naar de ontginningsschuur aldaar, waar de lunch wordt gebruikt en koffie zal worden geserveerd.

Om half twee wordt vertrokken naar de boschwachterij „Sleenerzand” en gereden via een deel van de boschwachterij „Schoonlo”, welk deel in de jaren 1924—1930 werd aangelegd. In de boschwachterij „Sleenerzand” wordt een wandeling gemaakt van plm. 4 km, waarbij naast de gerestaureerde grovedennen-opstanden van de jaren 1922—1923, een 10-tal in de jaren 1934—1938 aangelegde opstanden worden bezichtigd. Tot slot wordt een bezoek gebracht aan het zeer fraaie natuurreservaat alwaar een verfrissing wordt geserveerd. De tocht wordt om 5 uur terug aanvaard, zoodat

de deelnemers tegen half zes weer in Hotel Rijnberg terug zijn. Het diner is bepaald om half zeven en de avondvergadering der Vereeniging om acht uur.

Op Zaterdag 26 Mei wordt wederom om acht uur vertrokken en gaat de tocht naar de boschwachterij „Odoorn”, complex Odoorn, waar een wandeling van 3 km wordt gemaakt en waarbij hoofdzakelijk de opstanden, aangelegd in de jaren 1910—1920 worden bezichtigd. Daarna wordt gereden naar de boschwachterij „Emmen”, alwaar de excursie door de Emmerdennen wordt geleid. Dit reeds voor 80 jaar op stuifzand aangelegde boschcomplex is, nadat het in de oorlogsjaren 1914—1918 door den toenmalige eigenaren sterk werd uitgekapt, door het Staatsboschbeheer aangekocht en bijgeplant, onderplant en onderzaaid. De excursie eindigt om 12 uur bij het Zandmeer en wordt aldaar gesloten.

Daarna is er nog gelegenheid in een tweetal café's een warme lunch te gebruiken.

De trein naar het zuiden, via Coevorden-Zwolle, vertrekt uit Emmen om plm. 13 uur.

De deelnemers worden verzocht de in dit tijdschrift ingesloten aangifte-formulieren zoo volledig mogelijk te willen invullen en vóór 15 Mei te verzenden aan den houtvester bij het Staatsboschbeheer, Hoofdvaartsweg 2, Assen.

Algemeene Vergadering van de Nederlandsche Boschbouw Vereeniging
op Vrijdag 24 Mei 1946 om 20.00 uur in hotel Rijnberg te Gieten.

Agenda:

1. Opening.
2. Notulen van de vergadering van 5 October 1945.
3. Ingekomen en uitgegane stukken.
3. Mededeelingen van den voorzitter.
5. Royement leden volgens voordracht onder mededeelingen van de N.B.V. in nr 4 van het tijdschrift, bladzijde 90.
6. Eventuele mededeelingen uit Wetenschap en Praktijk.
7. Rondvraag.
8. Sluiting.

De secretaris der Nederlandsche Boschbouw Vereeniging,
Ir F. W. Burger.

WERKGEMEENSCHAP VAN WETENSCHAPPELIJKE ORGANISATIES IN NEDERLAND.

In den zomer van 1940 werd tot oprichting besloten van de Werkgemeenschap van Wetenschappelijke Organisaties in Nederland, op 19 October 1941 had de oprichting plaats en kort daarna werd de Nederlandsche Boschbouw Vereeniging aangezocht om lid te worden. Na het desbetreffende besluit van de Algemeene Vergadering van 7 Juni 1941 kon het lidmaatschap worden aanvaard, na aanneming in den Raad van de Werkgemeenschap, met ingang van 1 Januari 1942. Op de Algemeene Vergadering van 29 Mei 1942 werd ondergeteekende als afgevaardigde in den Raad aangevoerd. Er waren toen 53 vereenigingen lid.

Scheen zich aanvankelijk de werkzaamheid te beperken tot adviezen inzake normalisatie van het Nederlandsch Instituut voor Documentatie en Registratuur, alsmede tot wenken voor sprekers bij het houden van voordrachten, gevolgd door richtlijnen bij het samenstellen van publicaties op natuurwetenschappelijk gebied, al spoedig bleek, dat er achter de schermen hard was gewerkt. In het najaar van 1942 verscheen namelijk reeds een lijvig rapport „Natuurwetenschappelijk Onderzoek in Nederland”, waaraan ondergeteekende een uitvoerige bespreking wijdde in de Februari-aflevering van het Nederlandsch Boschbouw Tijdschrift van 1943. Daarnaast waren er plannen tot het stichten van een „Huis der Wetenschap”, waarvoor echter geen onverdeelde enthousiasme bestond, terwijl het plan door de oorlogsomstandigheden ook niet voor verwezenlijking vatbaar bleek te zijn. De keuze was gevallen op het Koloniaal Instituut en dit was toen immers gevorderd door de bezetters.

In het voorjaar van 1943 en 1944 werden de Raadsvergaderingen door ondergeteekende bijgewoond. Op de eerstvolgende Raadsvergadering, tevens de eerste na den oorlog — 20 October 1945 — werd medegedeeld, dat aan het verslag over wat in de laatste 25 jaren in Nederland op wetenschappelijk gebied ten behoeve van Ned. Indië was gedaan en aan een verslag over de werkzaamheden op het gebied der A-vakken — historie, taal, recht, sociografie theologie, filosofie enz. — hard werd doorgewerkt.

zoodat het eerste bijna geheel en het laatste grootendeels gereed kwam. De verkoop van het door mij besproken verslag, werd spoedig na de uitgifte, verboden, omdat er door niet Arische personen aan was medegewerkt; thans is verspreiding dus weer mogelijk. Voorts werd gewerkt aan een uitgave van het vervolg, op de reeds verschenen inventarisatie van natuurwetenschappelijke periodieken in Nederlandsche bibliotheken.

De besprekingen op laatstgenoemde vergadering hielden zich bezig met de redenen van bestaan der werkgemeenschap. In een tijd van bezetting en bedreiging opgericht, heeft zij haar hoofdzakelijk negatieve taak toen wel volbracht, welke erin bestond de Duitschers voor te zijn om op die manier te voorkomen, dat een soortgelijke organisatie door den bezetter zou worden opgericht. Prof. van Poelje heeft zich toen als secretaris-generaal van het Departement van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen gewend tot de Academie van Wetenschappen, welke zich zelf niet geschikt achtte voor een dergelijke taak, maar die wel bereid was tot het initiatief voor het oprichten van de Werkgemeenschap. Deze laatste zou echter thans haar werk moeten beëindigen en na afwikkeling der loopende zaken, zou tot opheffing dienen te worden overgegaan. De Werkgemeenschap, ofschoon een groot aantal wetenschappelijke organisaties omvattende en het nut erkennende, dat in een samenbundeling van alle wetenschappelijke organisaties in één lichaam is gelegen, kan zij toch niet worden beschouwd als de vertegenwoordigster der Wetenschap in Nederland, daar alle hoogeschoolen en Universiteiten er buiten staan. De baan dient nu voor de regeering te worden vrijgemaakt tot de oprichting van een nieuwe alles omvattende organisatie.

Na een uitvoerige discussie, waarbij een aantal leden zich bevreemd toonden voor een hiaat in de organisatie, weerlegde de voorzitter — F. A. Vening Meinesz — deze vrees met de mededeeling, dat tot definitieve opheffing eerst op een volgende Raadsvergadering zou worden besloten en formuleerde de volgende motie:

„De vergadering van den Raad der Werkgemeenschap van wetenschappelijke organisaties besluit in beginsel tot opheffing der Werkgemeenschap, doch zij zal dien-aangaande pas een definitieve beslissing nemen in een later te houden vergadering, waarbij de dan heerschende omstandigheden in aanmerking kunnen worden genomen. Zij spreekt zich reeds thans uit, dat bundeling van krachten in verband met de groote beteekenis der wetenschap in Nederland, ook in de toekomst noodzakelijk zal zijn”.

Deze motie werd bij acclamatie aanvaard.

De afgevaardigde in den Raad,
Ir F. W. Burger.